

СТАНОВИЩЕ

от проф. д. изк. Свилен Стефанов за дисертационния труд на кандидата за образователната и научна степен „доктор” Евелина Гебрева.

Евелина Гебрева представя дисертационен труд на тема „Развитие и тенденции в дизайна на интериорен текстил в Европа и Северна Америка от 1914 до 1990 г.” за защита на образователната и научна степен „доктор”. Научен ръководител е проф. д-р Емилия Панайотова. Дисертационният труд съдържа: увод, пет глави, заключение, библиография, приложение, научни приноси – текстова част с обем 156 страници и 173 изображения в приложение, подкрепящи теоретичното изследване. Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертационния труд. Налице са шест публикации по темата на дисертацията в различни научни сборници. Интересите на докторанта са свързани преди всичко с проблемите на текстилния дизайн за интериор и връзката му със съвременните тенденции в изкуството.

Дисертацията е ясно композирана като съдържание и наименованията на отделните глави четливо определят посоката на изследване. В увода Евелина Гебрева изяснява обекта, целите и задачите, като подчертава, че обект на дисертацията е текстилният дизайн, който едновременно е продължение на най-добрите традиции в дизайна като извежда проектирането на текстил във връзката им с всички важни тенденции през XX век. Тук не става въпрос за механично прехвърляне на стратегии от полето на модерното изкуство към текстила, а за процес на свободно изявяване и саморазвитие на съвременни концепции, които са свързани с конкретиката на изразните възможности на текстилната материалност. В

труда е избран подходът на историческото изследване, наред с анализ на литературата, (пряко и косвено свързана с предмета на изследването), както и анализ на произведения, които визуализират разглежданите произведения и продукти. Сравнителният анализ е използван при съпоставянето на отделни творби и тенденции. Гебрева прилага и терминологичен речник, който според нея съдържа приноси в изучаването на интериорния текстил.

Актуалността на проблема за интериорния текстил и неговото използване е неоспорима. У нас интериорният дизайн като проблематика става все по-популярен като поле за бизнес и обучение. Според целите на настоящия дисертационен труд сравнително обширният времеви период се налага, за да разкрие хронологично протичането на събития и явления, които водят до отделянето на текстилния дизайн като автономен обект на дизайна.

Съгласен съм с твърдението, че тази дисертация е първото изследване на български, което обхваща дизайна на интериорен текстил в Европа и САЩ (от 1914 до 1990 г.), представен в неговата цялост като: дизайн на текстилната повърхност и дизайн на текстилната структура. Докторантът правилно изтъква, че стриктното придържане към хронологичната рамка дава на изследването качествата на справочник по темата.

В дисертацията са очертани три основни функции на интериорния текстил: утилитарна, декоративна и комуникативна. Изследването доказва приоритета на комуникативната функция, като основен признак на интериорния текстил. За пръв път на базата на емпиричен материал, се извеждат няколко подхода при проектирането на текстил: декораторски/артистичен и сюжетен/абстрактен.

Дисертацията е полезна, защото познаването на основните направления и тенденции в развитието на дизайна на интериорния текстил през XX век е необходимо за тези, които работят в това поле: за пространствени и текстилни дизайнери или архитекти, за студентите и учениците от специалностите, изучаващи текстил.

Много интересна като интерпретация е частта, посветена на новата технологична среда. Тук стои и проблемът за зависимостта от дигиталните възможности за проектиране. Така трудът на Евелина Гебрева още веднъж показва значението на взаимовръзката между авангарда и неоавангардите на XX в. и изкуството и дизайна (и в частност в текстила). Систематизиран е богат и оригинален художествен материал, който има характер на свидетелство не само за света на модерния и съвременен текстил, но и за цялото изучаване на изкуството на отминалото столетие.

В заключение, може с основание да се каже, че пред нас е труд, съдържащ в себе си значима фактология, който е коректен и ценен като научна интерпретация. Поради това убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Евелина Гебрева образователната и научна степен „доктор“.

проф. д. изк. Свилен Стефанов

02. 06. 2017 г.